

Polgárok, határok nélkül

SERES LÁSZLÓ

„A Fidesz azzal, hogy bekerült az új, többpártrendszerű parlamentbe, lehetőséget kapott a társadalomtól, hogy többé ne a partvonalon kívülről kiabáljon be, hanem maga is cselekvően részt vegyen a törvényhozásban. (...) Vannak talán, akik sajnálják a régi szép időket, akik annak idején elsősorban a tüntetések hangulatáért, izgalmáért, romantikájáért csatlakoztak hozzánk. De ne tévessze szem elől senki: a Fidesz kezdettől fogva azért vonult az utcákra, mert olyan jövőt szeretett volna, amely nem az utcán dől el. Olyan társadalmat szeretett volna, amelyben szabad, és néha szükséges is az utcán politizálni, de az ország sorsát nem ott, hanem szabadon választott intézményekben a polgári demokrácia szabályai szerint alakítják.”

1991 novemberét írjuk, amikor Rockenbauer Zoltán e sorokat papírra veti. Tizenegy évvel később a Fidesz ismét az utcán demonstrál, s nem azért, mert nem szabad vagy mert szükséges. Nem. A Fidesz most olyan jövőt szeretne, amely már elkezdődött: a kormányzása idején.

Hangulat, izgalom, romantika. Igen, a tizenegy évvel ezelőtti Rockenbauer Zoltánnak igaza van, vannak történelmi helyzetek, amikor szabad, sőt szükséges az utcán politizálni, demonstratív demokratának lenni. De ne tévessze szem elől senki: most nincs ilyen helyzet. Sem a választási eredmény, sem a D-209-es sztori nem generált alkotmányos válságot. Nem fenyeget kommunista visszarendeződés, továbbra is áll a Terror Háza. A fideszes belügyminiszter, az OVB és az EBESZ egyhangzóan megállapította, hogy nem történt választási csalás, manipuláció. Egy dolog történt: a Fidesz-MDF elvesztette a parlamenti választásokat,

TETTAMANTI BÉLA RAJZA

úgy 400 ezer szavazat híján. Ez az a Szonda Ipsos által előre nem jelzett, jelentős ösztönési tragédia, ami miatt a Fidesz és szatellit-szervezetei a választás első fordulóján óta elfoglalták a köztereket, s „a választások elmúltával sem voltak hajlandók visszahúzódni a közélet tereiről”, ahogy a volt miniszterelnök civil szervezete, a Szövetség a Nemzetért fogalmaz.

Tizenegy évvel a rendszerváltás után a Fidesz ismét a partvonalon kívülről szervezkedik, harmadikutas, népies-antikapitalista üzeneteket fogalmaz meg, mint még 1990 táján is az MDF. A virtuálisan önálló MDF viszont most, hogy a beolvadás a tét, hirtelen parlamentáris liberális demokráta, mint anno a Fidesz, és elhatárolódik a Fidesz antikapitalista üzeneteitől. Dávid Ibolya most a demokrácia, a „patkó” jelentőségét hangsúlyozza – mintha alig néhány éve nem próbálkozott volna éppen hasonló civil összefogást gründolni kicsiben, sikertelenül, Békejobb címen, jelentős gutaütéseket kiváltva a nagyobb testvérnél, nem is teljesen alaptalanul. Most ismét a párt önállósága az (ön)cél, szemben a pártunióval és az utcai politizálással.

Paradox módon létre sem jön a sikeres új mozgalom, ha a Fidesz nem bukja el a választásokat. A kérdés csak az: milyen lesz, mit akar az a „szervezett hátszág” (Orbán), amelyet a jobboldal a szemünk láttára terem meg?

Álszent és hazugság, hogy a baloldali és liberális értelmiség egy része hosszú hetek óta úgy tesz, mintha a jobbos utcai politizálás felforgatná a köz-társaság demokratikus rendjét. A labda magas, a Fidesz jól le is csapja: ugyanezek az emberek a bázisdemokrácia megtestesülésének, a népi akarat autentikus megnyilvánulásának tartják, „civil társadalomként” ünneplik, amikor a Charta az utcára vonul Csurka ellen, amikor olasz baloldali szakszervezetek milliószámra tüntetnek a római konser-

vatív-liberális kormány ellen. Igazságtalanság és elég felháborító dolog azzal jönni, hogy az utcán lenni maoizmus, hogy Orbán-jugend szerveződik, meg hogy Marosán György is „még egy ember” elhozatalára buzdított. Igazságtalan a londoni *Economist*, amikor a polgári körökről a kommunista sejtek jutnak eszébe. Mély értetlenségről tanúskodik, amikor **Eörsi István** a nemzeti fiatalok beindulásáról a fasizmusra mint „lelki igényre” asszociál.

Nonszensz. Működik a demokrácia, legfeljebb eddig nem láttuk néhány csúnya vonását: egy vesztet nem tudó, populistába átforduló kormányt; egy csúsztatásokkal, hazugságokkal megspékelt szórólappkampányt; felpörgött gimnazisták, nemzeti fiatalok egymásra találását, térdnyerését. Zavaró? Tessenék szintén megszerveződni, és hiteles baloldali, liberális, nem utolsósorban: valódi konzervatív értékeket közvetíteni, élőben. A Fidesz szervezetszociológiai fordulatában, máig tartó választási kampányában nem az utcai jelenlét, a civil körök hihetetlen gyorsaságú megszerveződése aggasztó (csak számos problémát vet fel), hanem az az értékrend, az az anakronisztikus és mélyen antiliberális mondanivaló, amit fiatalok tízezrei „polgári” értékrend címen mostanában nagy dózisban megkapnak.

Alapvetően két síkon zajlanak az események, amióta a fővárosi lumpenprolik egy jól szervezett konspirációs csálás keretében kiűzték a hatalmat a nemzet egészét reprezentáló kokárdás kormány kezéből.

Egyrészt párt-, illetve parlamentáris szinten, hosszú évek fáradságos kudarca után meg akarják végre valósítani régi vágyukat, az Egységes Pártot, vagy legalább pártuniót, hiszen, mint Orbán Viktor a Heti Válasznak elmondta, „1998 fő tanulsága mégiscsak az volt (...), hogy az MDF önálló indulása miatt kútba esett három és fél százalék szava-

zat.” Így igaz. A Fidesznek régi, teljesen racionális terve ez, Kövér László például a Beszélőnek tavaly elmondta: „Nem a Fidesz a cél: a Fidesz eszköz, amivel bizonyos célokat el lehet érni (...). El kell gondolkodni azon, hogyan lehet a Fideszben rejlő értékeket egy olyan szerveződésbe átvinni, amely esetleg hatékonyabban jeleníti meg azokat.” Éppen ez az. Melyek ezek az értékek, és mi számít hatékony megjelenítésnek, ha majd a sors úgy hozza, hogy mozdulni kell?

Mivel a neopolgári oldalnak lapzárta az az álláspontja, hogy maga a nép fontosabb a nép által lenézett, fölöslegesen szócséplő, veszekedő pártoknál és parlamentnél, ezért meg kell teremteni a *népuniót*: egységbe kell forrasztani azokat, akikre a továbbiakban alapozni, akiknek a nevében beszélni lehet, és akiket a továbbiakban „magyar népnek”, „a polgárok többségének” fognak nevezni, az egyszerűség kedvéért.

Problemátikus azonban, hogy a népszuverenitás különböző megnyilvánulásai, szintjei, a közvetett és közvetlen de-

mokrácia elemei láthatóan egybecsúsznak. Hol a pontos határ civil mozgalom és parlamenti párt között? Ki jogosult minek a nevében beszélni? Hogyan lehetséges, hogy a Hajrá Magyarország földügyi népszavazási kezdeményezését három pártpolitikus terjeszti elő? Fontos-e egyáltalán, hogy vannak pártok, mert demokrácia van, vagy, ahogy Orbán közölte, „most már kevésbé fontos, hogy ki a fideszes, ki az MDF-es, kereszténydemokrata vagy kiszgazda”. A civil szféra, a Hajrá Magyarország! nevű struktúra független-e a Fidesztől, azt támogatja-e kívülről, vagy fordítva, a párt segíti-e fentről a mozgalom alulról jövőjét? És ki finanszíroz kít? Az eddig nyolcezer polgári kört mindenesetre a Lendvai utcai párt központjából instruálják és koordinálják, az ottani „Demokráciaközpont” osztja e-mailen a jó tanácsokat, például hogy célszerű Fidesz-rendezvényeken részt venni, hungarista hetilapot előfizetni, ilyenek.

Tulajdonképpen nem történik semmi rendkívüli. Egy magyar demokrata a magyar nemzet nevében magyar fórumokat hoz létre, hogy azokon heti válaszokat

adjon a hét aktuális kérdéseire. És még hírtvének is lesz, maradjanak velünk.

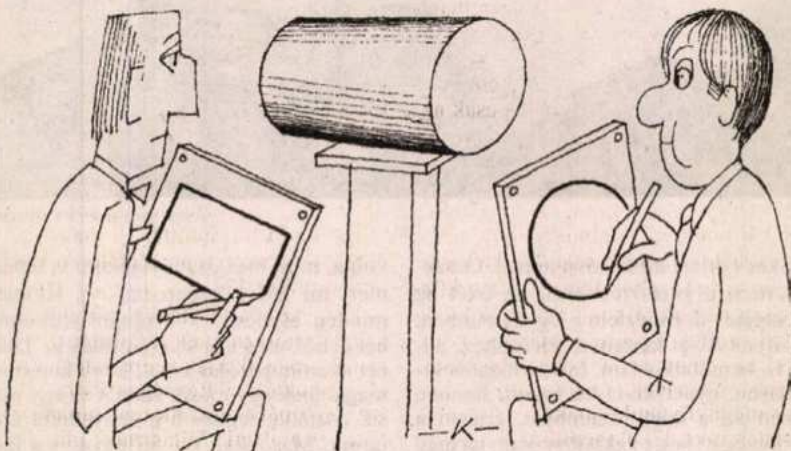
Ami igazán aggasztó, az az új mozgalom legitimitása és ideológiája: minden ellenkező értelmű üzenet ellenére az egészen az az alapja, hogy a választási győztes jogtalanul kormányoz. Mi, a nép, a legszívesebben újraszámolnánk a szavazatokat, hiszen számtalan kétegyél bennünk, ezért népi kezdeményezésként aláírásokat gyűjtünk, hogy fennartsuk a permanens hadiállapotot. Őszig. Az önkormányzati választásokig. Az idő előtti parlamenti választásokig. Négy évig. Vagyunk mi és ők. Ők és mi. Két átjárhatatlan világ, köztük: hadiállapot.

„Hadra fogható emberekben”, „előnyt szerző hadjáratanban”, „hadi erényekben” (Orbán) gondolkodunk. Két világ van, az 1100 éves keresztény magyarság kontra idegenszívű Kun Bélák és leszámazottai. A Margit-szigeten nem Márai-könyveket árulunk, hanem Szalásit és hasonlókat. Ránk akaszkodnak a MIÉP-zászlós seregek és a nyilas könyvtárosok, de ez minket olyan nagyon nem zavar, minden belefér a polgáriba, ami nem szoclib, plusz kezdünk magunk is úgy beszélni. Programunk „ország-visszaszerzési”, hiszen elrabol-ták tőlünk a hazánkat azok, akik nem Szent István Magyarországaiban gondolkodnak, hanem önzésben, gázár-liberalizálásban, földeladásban, hagyományok, privatizációban, globalizációban, profitérdekekben, fogyasztásban. Polgárosodásban tehát. El vagyunk képedve.

Meg kéne végre érteni, mi zajlik itten. A Fidesz civil kezdeményezése, utcai hadjárata semmilyen szinten nem jelent „fasiszta veszélyt”, sokkal inkább a rendszerváltás óta eltelt időszak legjelentősebb kísérlete társadalmi bázis és beágyazottság, gazdasági-kulturális hátország, szervezetségi háló létrehozására. Nem a várható forró őszől, a nyilván erősen felturbózott választási kampánytól kellene tartani. Sokkal fontosabb kérdés, hogy a most következő hónapokban, években milyen meggyőződések, ideológiák, érvek, érzületek, hangúlyok, nyelvek kerülnek a tizen-, huszoneves fiatalok fejébe a polgári körökben, az iskolákban, a jobboldali lapokban, műsorokban.

A jövő a fiatalok fejében kezdődik el, nem az utcán.

Nézőpont kérdése

KAJÁN TIBOR RAJZA